

Geconsolideerd jaarverslag 2019

Stichting Questionmark
te Amsterdam

datum 9 maart 2020
kenmerk 20-177/SR

Inhoudsopgave

	<u>Pagina</u>
<u>Bestuursverslag</u>	1
Geconsolideerde jaarrekening	
A. Balans	6
B. Staat van baten en lasten	7
C. Algemene toelichting	8
D. Toelichting op de balans	10
E. Toelichting op de staat van baten en lasten	13
Enkelvoudige jaarrekening	
A. Balans	16
B. Staat van baten en lasten	17
C. Algemene toelichting	18
D. Toelichting op de balans	19
E. Toelichting op de staat van baten en lasten	22
<u>Overige gegevens</u>	25
Bijzondere gebeurtenissen na balansdatum	
Bestemming saldo	

Bestuursverslag

Ons voedselsysteem is debet aan een aantal van de grootste wereldproblemen van dit moment. Dankzij het almaar groeiende aanbod, gecombineerd met de slechte samenstelling van voedsel, is er al jarenlang een toename in leefstijlgerelateerde ziektes, zoals obesitas, diabetes en hart- en vaatziekten. Daarnaast is de productie van voedsel een van de grootste oorzaken van de degradatie van natuur en milieu, een steeds verder groeiende ongelijkheid, schendingen van mensenrechten en misbruik van dieren.

De afgelopen jaren zien we de bewustwording rond deze problematiek groeien. Inclusief het besef dat oplossingen deels integraal gevonden moeten worden. Sinds de oprichting in 2013 heeft Questionmark hieraan een bijdrage geleverd. Door als een van de eerste partijen de thema's gezondheid en duurzaamheid van voedsel bij elkaar te brengen. En door transparantie op de kaart te zetten als noodzakelijk onderdeel van de oplossing. Bovendien heeft Questionmark de afgelopen jaren bewezen dat de markt van vraag en aanbod bijgestuurd kan worden. Door het verleggen van de aandacht - van zowel consument als producent - van almaar lagere prijzen naar steeds gezonder en duurzamer voedsel.

Questionmark streeft naar snellere groei van het aandeel gezond en duurzaam voedsel verkocht door supermarkten, zodat de negatieve trends in ons voedselsysteem tijdig worden bijgestuurd. Onze strategie om dit doel te bereiken bestaat uit de volgende onderdelen:

1. De ontwikkeling van onderzoeksmethoden, dataverzameling en software gericht op voedsel verkocht door supermarkten.
2. Het publiceren van marktinformatie over de gezondheid en duurzaamheid van producten, supermarkten en sectoren - beschikbaar en bruikbaar voor bedrijven, consumenten, journalisten, maatschappelijke organisaties, onderzoekers, overheden en politici.
3. Het leveren van onderzoek op maat voor derde partijen, mits de toepassing hiervan past binnen de doelstellingen van Questionmark.

Verslag 2019

Uitbreiding aanpak Productwijzers

In 2019 heeft Questionmark de aanpak achter de productvergelijkingen uitgebreid onder de projectnaam: Transparant over Duurzaamheid. Als eerste is, met gebruik van de TSC-methode, een grotere mate van detail aangebracht in de vergelijking van producten op duurzaamheid. De integratie van de methode van The Sustainability Consortium (TSC) in de methode van Questionmark werd mede mogelijk gemaakt door een subsidie van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) aan QM intelligence, binnen het programma Trusted Source. Als tweede werden de voorlopers in de Productwijzers (de merken die eindigden op nummer 1 en 2) door Questionmark extra in de aandacht gezet. De uitgebreide aanpak is in 2019 twee keer toegepast in de praktijk: in juli is de Productwijzer Jonge Kaas uitgebracht en in oktober de Productwijzer Satésaus. Als derde onderdeel van de uitgebreide aanpak werden bedrijven buiten de Productwijzers benaderd om deel te nemen aan Transparant over Duurzaamheid. Met hen werd data verzameld over de productieketen van een specifiek product en hiermee werd op de website van Questionmark een productpagina gemaakt die diepgaand inzicht geeft in de productieketen, begrijpelijk is voor consumenten en door het bedrijf gebruikt kan worden in eigen communicatie.

Resultaat

Het resultaat van de twee Productwijzers, gemaakt en uitgebracht volgens de vernieuwde methode, is tweeledig. Bij de Productwijzer Jonge Kaas zagen wij gedurende het onderzoek al een positief effect bij de kaasbedrijven. Zij werden zich voor het eerst bewust van belangrijke indicatoren voor de duurzaamheid van hun productieprocessen. Diverse bedrijven gingen voor het eerst aan de slag met het verzamelen en publiek beschikbaar maken van informatie, bijvoorbeeld over de herkomst van het veevoer voor de koeien. De nummer 1 van de Productwijzer Jonge Kaas, Beemster kaas, kreeg erkenning voor de inspanningen die zij jarenlang op eigen initiatief (zonder gebruik te maken van een keurmerk) hebben geleverd.

Een tegenvaller van de uitgebreide aanpak is dat het, ondanks grote inspanning, niet gelukt is het aantal bedrijven te werven voor de propositie om buiten de Productwijzers om deel te nemen aan Transparant over Duurzaamheid. Het verdienmodel om deze activiteit mee te bekostigen is daardoor onvoldoende van de grond gekomen.

Pilot 'supermarktbenchmark'

Het idee om een benchmark te ontwikkelen die supermarkten vergelijkt op daadwerkelijke prestaties rond gezond en duurzaam voedsel, lag al enkele jaren op de plank. In 2018 werd een eerste verkenningsronde uitgevoerd door het idee te bespreken met een breed scala aan belanghebbenden. In 2019 kwam het tot een pilot. Op basis van 4 indicatoren is onderzocht in hoeverre supermarkten in Nederland het makkelijk maken voor consumenten om te kiezen voor gezond en duurzaam. De resultaten werden anoniem gepubliceerd, zodat de aandacht ging naar onze boodschap dat groter onderzoek nodig is.

Resultaat

De uitkomsten van de pilot waren opzienbarend. Ten eerste bleek dat de wekelijkse aanbiedingen van alle supermarkten voor 80% bestond uit ongezonde producten. Gesteld kan dus worden dat alle supermarkten met hun aanbiedingen consumenten stimuleren in het kopen van ongezonde producten. Ook werd duidelijk dat sommige supermarkten nog nauwelijks plantaardige producten promoten die in plaats van vlees gegeten kunnen worden en dat sommige supermarkten bij de kant-en-klare maaltijden geen vegetarische optie bieden.

Het doel van de pilot werd bereikt. De publicatie kreeg serieuze aandacht van diverse maatschappelijke organisaties, landelijke media, staatssecretaris Blokhuis en Tweede Kamerleden van drie politieke partijen. Er ontstond een breed gedragen beeld dat supermarkten een grote rol kunnen spelen in het oplossen van problemen in ons voedselsysteem. Deze resultaten zijn door ons gebruikt bij het indienen van aanvragen voor financiering van een uitgebreide en niet-anonieme supermarkt benchmark.

Financiële gang van zaken

In 2019 is het laatste bedrag uit de donatie van het Droomfonds van de Nationale Postcode Loterij ontvangen. De ambitie om het wegvallen van deze inkomsten voor een groot deel te compenseren uit inkomsten uit dienstverlening is halverwege het jaar naar beneden bijgesteld. In plaats daarvan is halverwege het jaar de focus van groei van inkomsten uit dienstverlening verlegd naar groei van inkomsten uit donaties. De groei van inkomsten uit dienstverlening blijft organisch doorgaan, maar is geen doelstelling meer. Het verleggen van de focus naar inkomsten uit donaties heeft in 2019 toezeggingen op drie substantiële donaties opgeleverd. Dat het totaal aan inkomsten substantieel lager zou uitvallen was reeds in juni duidelijk. Om deze reden is vanaf augustus 2019 sterk bezuinigd op de kostenposten personeel, kantoor en marketing & communicatie. Het jaar is afgesloten met een begroting voor 2020, waarin de minimale kosten die in 2020 gemaakt moeten worden gedekt zijn.

Vooruitblik 2020

Vanaf 2020 richt Questionmark zich op verbetering van het voedselsysteem via supermarkten. Supermarkten bepalen voor een groot deel wat Nederlanders eten en drinken. Daarbij hebben supermarkten een sterke positie in veel productieketens. Questionmark gaat supermarkten helpen en stimuleren om deze positie in de waardeketen te gebruiken om het Nederlandse voedselsysteem gezonder en duurzamer te maken. De nieuwe activiteit die Questionmark hiervoor ontwikkelt heet Superlijst. De kern van Superlijst is een aantal publieke ranglijsten van de Nederlandse supermarkten. De vier hoofdthema's van Superlijst zijn: gezondheid, milieu, mensenrechten en dierenwelzijn.

Voor de Productwijzers staan in 2020 nog geen activiteiten gepland.

Risico's

Op financieel gebied bestaat er een risico dat er minder inkomsten binnenkomen dan begroot. Dit risico wordt op twee manieren ondervangen. Ten eerste doordat de begrote inkomsten uit verschillende bronnen komen. Zo is de kans klein dat al deze inkomsten tegelijk niet doorgaan. Ten tweede ondervangt Questionmark dit door de mogelijkheid vast te houden om te kunnen bezuinigen op begrote kosten.

Op het terrein van reputatie bestaat een risico dat de methode achter onze onderzoeken niet wordt geaccepteerd door externe partijen. Questionmark ondervangt dit risico door vanaf 2020 te werken met een Wetenschappelijke Raad van Advies die geraadpleegd wordt gedurende de ontwikkeling en de toepassing van de diverse methodieken waarmee Questionmark werkt.

Tevens bestaat het risico dat de naam van Questionmark in diskrediet wordt gebracht door partijen die het niet eens zijn met de werkwijze of publicaties. Questionmark ondervangt dit risico door een weloverwogen communicatiestrategie te hanteren en door met alle verschillende belanghebbenden bij haar werk relaties te onderhouden, waarbij Questionmark streeft naar wederzijds respect en vertrouwen.

Bestuur en directie

Questionmark is een stichting met een statutair bestuur. Het bestuur heeft de bevoegdheid om de directeur aan te nemen, te ontslaan en zijn/ haar beloning te bepalen. Op voordracht van de directeur stelt het bestuur jaarlijks de strategie en begroting vast. Het bestuur komt vier keer per jaar bij elkaar en is onbezoldigd. De leden van het bestuur mogen geen betaalde aanstelling hebben bij een bedrijf waarvan Questionmark de producten beoordeeld.

Voor vaststelling van de beloning van de directeur is de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties (zie www.goededoelennederland.nl) de leidraad. De adviesregeling geeft aan de hand van zwaarte-criteria een maximumnorm van het jaarinkomen. Deze maximumnorm is vastgesteld door middel van een puntensysteem. De zwaarte van de directeursfunctie bij Questionmark is bij aanstelling van de huidige directeur in 2013 vastgesteld op een score van 375 punten. Dit betekent dat het totaal jaarinkomen van de directeur niet boven de maximumnorm van € 103.905 mag komen. In werkelijkheid ligt het salaris onder deze norm.

Sinds 2013 is Charlotte Linnebank directeur van Questionmark.

Het bestuur bestond in 2019 uit de volgende personen:

- Teresa Fogelberg (voorzitter in Q1 en Q2 en uit het bestuur getreden per juli 2019)
- Herman Kienhuis (auditcommissie)
- Sylvia Borren
- Emma Coles
- Lisa Jordan (voorzitter in Q3 en Q4)
- Adri Papma

Questionmark en QM intelligence

Questionmark is eigenaar en verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de onderzoeksmethodieken, data en bijbehorende software. Daarnaast ontwikkelt zij informatie en tools gericht op consumenten. Questionmark is ook 100% eigenaar van de onderneming QM intelligence. QM intelligence heeft een gebruikerslicentie op de data van Questionmark. Hiermee ontsluit zij de data van Questionmark voor derde partijen, zoals bedrijven in de voedselindustrie, maatschappelijke organisaties en overheid. Om haar onafhankelijkheid te bewaren doet Questionmark zelf geen zaken met derde partijen die gebruik willen maken van haar methode, data of consumentenkanaal. Zo kan er geen belangenverstreming ontstaan bij de ontwikkeling van deze zaken. QM intelligence heeft de statutair vastgelegde doelstelling dat al haar activiteiten bijdragen aan de verwezenlijking van de missie van Questionmark en dat zij inkomsten genereert die de continuïteit van Questionmark waarborgen.

Over dit verslag

Dit is het achtste jaarverslag van Questionmark sinds de oprichting in 2012. Tevens is dit het vierde geconsolideerde jaarverslag van de Stichting Questionmark en QM intelligence B.V. Consolidatie vindt plaats volgens de integrale methode. Intercompany-verhoudingen worden in de geconsolideerde jaarrekening geëlimineerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van de Richtlijnen Jaarverslaggeving en de bepalingen van RJ 640. Het doel van dit verslag is om verantwoording af te leggen over de resultaten van Questionmark, inclusief de financiële resultaten. Questionmark voldoet hiermee aan haar plicht als stichting met een Algemeen Nut Beogende Instelling (de door de Belastingdienst verleende ANBI-status).

Bij het schrijven van dit verslag zijn de volgende primaire doelgroepen voor ogen gehouden: de Belastingdienst, de Nationale Postcode Loterij en Greenpeace. Daarnaast zijn ook (potentiële) donateurs, consumenten, partners in de vorm van maatschappelijke organisaties en bedrijven doelgroepen voor dit verslag. Questionmark hoopt met dit verslag aan de informatiebehoefte van haar doelgroepen te voldoen. Questionmark verwelkomt alle feedback, ook van andere dan de genoemde doelgroepen, en zal deze zo nodig verwerken in het volgende jaarverslag.

Stichting Questionmark

Btw-nummer : NL 8519.63.572.B.01

KvK-nummer : 5606359

Vaststelling jaarrekening

Dit jaarverslag betreft het boekjaar dat loopt van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019.

Het bestuur heeft de jaarrekening 2019 vastgesteld op 9 maart 2020. Het geconsolideerde resultaat over het boekjaar bedraagt € 108.278 negatief. Het enkelvoudige resultaat over het boekjaar van Stichting Questionmark bedraagt € 108.278 negatief.

Amsterdam, 9 maart 2020

Voorzitter L.D. Jordan

S. Borren

E.B. Coles

H.J. Kienhuis

A.N. Pappas

Geconsolideerde jaarrekening 2019

Stichting Questionmark

A. Balans

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
ACTIVA		
Materiële vaste activa	<u>0</u>	<u>434</u>
Vlottende activa		
- Vorderingen	76.410	103.399
- Liquide middelen	<u>221.188</u>	<u>337.007</u>
Totaal vlottende activa	<u>297.598</u>	<u>440.406</u>
Totaal activa	<u>297.598</u>	<u>440.840</u>
PASSIVA		
Groepsvermogen		
- Algemene reserve	-36.662	349.299
- Continuïteitsreserve	<u>277.683</u>	<u>0</u>
Totaal groepsvermogen	241.021	349.299
Kortlopende schulden	<u>56.577</u>	<u>91.541</u>
Totaal passiva	<u>297.598</u>	<u>440.840</u>

B. Staat van baten en lasten

	<u>Realisatie 2019</u>	<u>Realisatie 2018</u>
	€	€
BATEN		
Donatie Nationale Postcode Loterij	465.000	465.362
Overige donaties en subsidies	40.000	15.000
Inkomsten uit dienstverlening	<u>121.436</u>	<u>149.100</u>
Totaal baten	<u>626.436</u>	<u>629.462</u>
 <u>Lasten</u>		
Personeel	612.543	687.173
Afschrijvingen	434	1.955
Overige kosten	<u>121.754</u>	<u>138.945</u>
Totaal lasten	<u>734.731</u>	<u>828.073</u>
Subtotaal	-108.295	-198.611
Rentebaten	<u>17</u>	<u>25</u>
Saldo van baten en lasten	<u><u>-108.278</u></u>	<u><u>-198.586</u></u>

C. Algemene toelichting

Algemeen

De waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op basis van continuïteit van de stichting. Hierbij wordt in aanmerking genomen dat zij tot en met 2019 bijdragen ontvangt uit het Droomfonds van de Nationale Postcode Loterij. Via Stichting Greenpeace Nederland worden deze bijdragen tot in 2019 uitgekeerd op basis van vooraf afgesproken mijlpalen. Om de continuïteit van Questionmark te waarborgen, is in 2015 QM intelligence B.V. opgericht. Deze entiteit heeft als doel om 'not for profit' inkomsten te genereren, door de verkoop van abonnementen op een product intelligence dashboard, API en onderzoek op maat. Over deze omzet zal, in ruil voor het gebruik van de database van Questionmark, een licentiebijdrage worden afgedragen aan de stichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van de Richtlijnen Jaarverslaggeving en de bepalingen van RJ 640.

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld. Winsten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd, dan wel aan de Stichting worden gecommiteerd. Verliezen worden verantwoord in het jaar waarin ze zijn voorzien.

Activering op de balans van materiële activa vindt plaats als het actief een economische levensduur kent van meer dan één jaar. Ook voor de activering van externe uitgaven voor immateriële activa, te weten onderzoek en ontwikkeling, geldt dat deze zelfstandig een economische levensduur heeft van meer dan één jaar of dat de uitgaven een bijdrage leveren aan een immaterieel actief met eveneens een economische levensduur langer dan één jaar. Het in eigen beheer uitgevoerd onderzoek wordt opgenomen onder personeelskosten en wordt niet geactiveerd.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, separaat worden de cumulatieve afschrijvingen opgenomen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien middelen niet vrij ter beschikking staan, wordt hier bij de waardering rekening mee gehouden en wordt dit expliciet benoemd.

Groepsvermogen

De stichting heeft geen terugbetalingsverplichting aan Stichting Greenpeace indien uitgekeerde mijlpaalbetalingen niet volledig zijn besteed. Overschotten en tekorten in de staat van baten en lasten komen ten gunste (overschot) dan wel ten laste (tekort) van het groepsvermogen.

Grondslagen voor de bepaling van het saldo van baten en lastenAlgemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, dan wel aan de Stichting worden gecommiteerd. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Baten

Onder baten worden de netto-omzet, subsidies en de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij verantwoord. De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij wordt door Stichting Greenpeace uitgekeerd aan Stichting Questionmark op basis van vooraf afgesproken mijlpalen. De daadwerkelijke ontvangsten in 2019 van Stichting Greenpeace worden als baten verantwoord.

De baten in de bv zijn netto-omzet. Ten aanzien van de realisatie van de baten wordt onder andere een licentie fee betaald aan de stichting.

Lasten

Onder lasten wordt verstaan de kosten van de verkregen goederen en diensten. In het bijzonder worden hier de ontwikkelingskosten voor de app, het product intelligence dashboard, de database en de kosten voor research genoemd. Deze kosten worden niet geactiveerd, maar via de winst-en-verliesrekening ten laste van het resultaat gebracht.

Afschrijvingen inventaris

De afschrijving op inventarissen (laptops, bureaus en bureaustoelen) wordt berekend op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van de geschatte economische levensduur van drie jaar.

D. Toelichting op de balans

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
<u>Materiële vaste activa</u>		
- Bedrijfsinventaris		
Aanschafwaarden per 1 januari	28.472	30.406
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	<u>28.038</u>	<u>28.017</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>434</u>	<u>2.389</u>
Investeringen in het boekjaar	0	0
Afschrijvingen in het boekjaar	434	1.955
Desinvesteringen in het boekjaar	0	1.934
Afschrijving desinvesteringen	0	1.934
Aanschafwaarde per 31 december	28.472	28.472
Cumulatieve afschrijving per 31 december	<u>28.472</u>	<u>28.038</u>
Boekwaarden per 31 december	<u><u>0</u></u>	<u><u>434</u></u>
<u>Vorderingen</u>		
Debiteuren	39.673	75.937
Borg Creditcard	15.135	15.119
Nog te ontvangen bedragen	14.395 *	3.896
Vooruitbetaalde bedragen	6.330	7.579
Borg kantoor Gemeente Amsterdam	862	0
Vorderingen personeel	<u>15</u>	<u>868</u>
Totaal vorderingen	<u><u>76.410</u></u>	<u><u>103.399</u></u>

* Inclusief nog te ontvangen WBSO subsidie ad € 14.015.

De vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar. Er is na beoordeling van de individuele vorderingen geen voorziening voor oninbaarheid getroffen.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
<u>Liquide middelen</u>		
Rendement rekening	123.912	172.348
Zaken rekening	<u>97.276</u>	<u>164.659</u>
Totaal liquide middelen	<u><u>221.188</u></u>	<u><u>337.007</u></u>

De liquide middelen bestaan uit banktegoeden en staan ter vrije beschikking van de stichting.

Groepsvermogen

- Algemene reserve

Beginstand per 1 januari	349.299	547.885
Mutatie vorming continuïteitsreserve	-277.683	0
Resultaat boekjaar	<u>-108.278</u>	<u>-198.586</u>
Eindstand per 31 december	<u><u>-36.662</u></u>	<u><u>349.299</u></u>

- Continuïteitsreserve

Beginstand per 1 januari	0	
Mutatie vorming continuïteitsreserve	<u>277.683</u>	
Eindstand per 31 december	<u><u>277.683</u></u>	<u><u>0</u></u>

Vorming continuïteitsreserve

Stichting Questionmark heeft besloten om een gedeelte van haar groepsvermogen onder te brengen in een continuïteitsreserve. De omvang van de continuïteitsreserve bedraagt minimaal 50% van de begrote lasten van het daaropvolgende boekjaar (in 2020 € 555.366). Door het bestuur is besloten om € 277.683 te onttrekken aan de algemene reserve.

Bestemming resultaat boekjaar

De jaarrekening 2019 is schriftelijk vastgesteld in de bestuursvergadering van ... 2020. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2019 is besloten het negatieve saldo van € 108.278 te onttrekken aan de algemene reserve.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
<u>Kortlopende schulden</u>		
Omzetbelasting	24.835	17.724
Reservering vakantiegeld en -dagen	11.554	27.187
Loonheffing	10.264	20.644
Vooruitontvangen bedragen	6.580	11.932
Crediteuren	663	9.125
Nog te betalen bedragen	<u>2.681</u>	<u>4.929</u>
Totaal kortlopende schulden	<u><u>56.577</u></u>	<u><u>91.541</u></u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Er zijn geen niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

E. Toelichting op de staat van baten en lasten

	<u>Realisatie 2019</u>	<u>Realisatie 2018</u>
	€	€
BATEN		
Donatie Nationale Postcode Loterij	465.000	465.362
Overige donaties en subsidies	40.000	15.000
Inkomsten uit dienstverlening	<u>121.436</u>	<u>149.100</u>
Totaal baten	<u><u>626.436</u></u>	<u><u>629.462</u></u>

Donatie Nationale Postcode Loterij

Questionmark is tot en met 2019 deels gefinancierd met een gift uit het Droomfonds van de Nationale Postcode Loterij. De laatste uitkering is op 10 september 2019 ontvangen.

Overige donaties en subsidies

De post Overige donaties en subsidies bestaat uit een donatie van Geloof en Samenleving en een subsidie van het ministerie van LNV binnen het programma Trusted Source.

Inkomsten uit dienstverlening

De post Inkomsten uit dienstverlening betreft inkomsten uit de verkoop van product-informatie via het QMi dashboard, onderzoek op maat en het programma Transparant over Duurzaamheid (ToD).

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
LASTEN		
<u>Personeel</u>		
Lonen en salarissen	404.048	484.292
Sociale lasten	80.691	94.827
Bijdrage aan te wenden voor pensioen	42.253	49.647
Overige personeelskosten	56.575	17.966
Honoraria (inhuur derden)	57.392	63.983
WBSO subsidie	-28.416	-23.542
Totaal personeel	<u>612.543</u>	<u>687.173</u>
<i>Aantal personen in dienst ultimo boekjaar</i>	4	12
<i>Aantal fte ultimo boekjaar</i>	3,30	8,00
<i>Gemiddeld aantal fte</i>	6,28	8,43
<p>Door tegenvallende baten in het eerste halfjaar is in juli 2019 besloten om het aantal fte te verminderen. Onder de overige personeelskosten bevinden zich onder andere de reservering vakantiegeld en -dagen, vergoeding ziekengeld, verzekeringskosten, reiskosten, seminars en opleidingskosten.</p>		
<u>Afschrijvingen</u>		
Afschrijvingskosten bedrijfsinventaris	<u>434</u>	<u>1.955</u>
<u>Overige kosten</u>		
Operations & facilities	42.252	48.110
Finance & organisation	31.786	28.129
Marketing & communicatie	23.710	31.961
Research	14.246	20.133
Software development	9.760	10.612
Totaal overige kosten	<u>121.754</u>	<u>138.945</u>

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
- Operations & facilities		
Huisvestingskosten	10.831	22.985
Office equipment en software	11.250	5.696
Abonnementen en contributies	4.233	1.077
Representatie en overig	<u>15.938</u>	<u>18.352</u>
Totaal operations & facilities	<u><u>42.252</u></u>	<u><u>48.110</u></u>
- Finance & organisation		
Te vorderen btw oninbaar 2018 en 2019	12.091	17.024
Bank- en verzekeringskosten	2.013	2.224
Administratiekosten	5.746	3.409
Accountantskosten	0	1.387
Advieskosten	<u>11.936</u>	<u>4.085</u>
Totaal finance & organisation	<u><u>31.786</u></u>	<u><u>28.129</u></u>
- Marketing & communicatie		
Marketing & communicatie (diversen)	17.923	22.597
Campagnes	0	5.860
Events	2.919	1.718
Overig	<u>2.868</u>	<u>1.786</u>
Totaal marketing & communicatie	<u><u>23.710</u></u>	<u><u>31.961</u></u>
- Software development		
Algemeen (online, hosting, etc.)	<u>9.760</u>	<u>10.612</u>
Totaal software development	<u><u>9.760</u></u>	<u><u>10.612</u></u>

Enkelvoudige jaarrekening 2019

A. Balans

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
ACTIVA		
Vaste activa		
- Materiële vaste activa	0	245
- Financiële vaste activa	<u>111.600</u>	<u>44.297</u>
Totaal vaste activa	<u>111.600</u>	<u>44.542</u>
Vlottende activa		
- Vorderingen	10.982	50.716
- Liquide middelen	<u>186.099</u>	<u>321.838</u>
Totaal vlottende activa	<u>197.081</u>	<u>372.554</u>
Totaal activa	<u><u>308.681</u></u>	<u><u>417.096</u></u>
PASSIVA		
Vermogen		
- Algemene reserve	-36.662	349.299
- Continuïteitsreserve	<u>277.683</u>	<u>0</u>
Totaal vermogen	241.021	349.299
Kortlopende schulden	<u>67.660</u>	<u>67.797</u>
Totaal passiva	<u><u>308.681</u></u>	<u><u>417.096</u></u>

B. Staat van baten en lasten

	<u>Realisatie 2019</u>	<u>Realisatie 2018</u>
	€	€
BATEN		
Donatie Nationale Postcode Loterij	465.000	465.362
Doorbelaste kosten	167.526	171.457
Overige donaties en subsidies	40.000	15.000
Inkomsten uit dienstverlening	<u>25.382</u>	<u>21.350</u>
Totaal baten	<u>697.908</u>	<u>673.169</u>
 <u>Lasten</u>		
Personeel	306.708	361.914
Afschrijvingen	245	967
Overige kosten	<u>67.029</u>	<u>58.858</u>
Totaal lasten	<u>373.982</u>	<u>421.739</u>
 Resultaat deelneming *	 <u>-432.204</u>	 <u>-450.016</u>
 Saldo van baten en lasten	 <u><u>-108.278</u></u>	 <u><u>-198.586</u></u>

* Betreft het resultaat over boekjaar 2019 van QM intelligence B.V.

C. Algemene toelichting

De jaarrekening is opgesteld op basis van RJ 640, de richtlijn voor organisaties zonder winststreven.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde.

D. Toelichting op de balans

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
<u>Materiële vaste activa</u>		
- Bedrijfsinventaris		
Aanschafwaarden per 1 januari	25.189	27.123
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	<u>24.944</u>	<u>25.911</u>
Boekwaarde per 1 januari	<u>245</u>	<u>1.212</u>
Investeringen in het boekjaar	0	0
Afschrijvingen in het boekjaar	245	967
Desinvesteringen in het boekjaar	0	1.934
Afschrijving desinvesteringen	0	1.934
Aanschafwaarde per 31 december	25.189	25.189
Cumulatieve afschrijving per 31 december	<u>25.189</u>	<u>24.944</u>
Boekwaarden per 31 december	<u><u>0</u></u>	<u><u>245</u></u>
<u>Financiële vaste activa</u>		
- Deelneming QM intelligence B.V.		
Beginsaldo	44.297	30.089
Omzetting RC stortingen in additioneel kapitaal	499.507	464.224
Resultaat deelneming	<u>-432.204</u>	<u>-450.016</u>
Totaal financiële vaste activa	<u><u>111.600</u></u>	<u><u>44.297</u></u>

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
<u>Vorderingen</u>		
Debiteuren	5.000	43.137
Vooruitbetaalde bedragen	<u>5.982</u>	<u>7.579</u>
Totaal vorderingen	<u><u>10.982</u></u>	<u><u>50.716</u></u>

De vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar. Er is na beoordeling van de individuele vorderingen geen voorziening voor oninbaarheid getroffen.

Liquide middelen

Zaken rekening	62.187	149.490
Rendement rekening	<u>123.912</u>	<u>172.348</u>
Totaal liquide middelen	<u><u>186.099</u></u>	<u><u>321.838</u></u>

De liquide middelen bestaan uit banktegoeden en staan ter vrije beschikking van de stichting.

Vermogen

- Algemene reserve

Beginstand per 1 januari	349.299	547.885
Mutatie vorming continuïteitsreserve	-277.683	0
Resultaat boekjaar	<u>-108.278</u>	<u>-198.586</u>
Eindstand per 31 december	<u><u>-36.662</u></u>	<u><u>349.299</u></u>

- Continuïteitsreserve

Beginstand per 1 januari	0	
Mutatie vorming continuïteitsreserve	<u>277.683</u>	
Eindstand per 31 december	<u><u>277.683</u></u>	<u><u>0</u></u>

Vorming continuïteitsreserve

Stichting Questionmark heeft besloten om een gedeelte van haar vermogen onder te brengen in een continuïteitsreserve. De omvang van de continuïteitsreserve bedraagt minimaal 50% van de begrote lasten van het daaropvolgende boekjaar (in 2020 € 555.366). Door het bestuur is besloten om € 277.683 te onttrekken aan de algemene reserve.

Bestemming resultaat boekjaar

De jaarrekening 2019 is schriftelijk vastgesteld in de bestuursvergadering van ... 2020. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2019 is besloten het negatieve saldo van € 108.278 te onttrekken aan de algemene reserve.

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	€	€
<u>Kortlopende schulden</u>		
Af te dragen btw	53.002	33.030
Reservering vakantiegeld en -dagen	7.165	16.296
Loonheffing	6.373	12.426
Nog te betalen bedragen	1.009	742
Crediteuren	<u>111</u>	<u>5.303</u>
Totaal kortlopende schulden	<u><u>67.660</u></u>	<u><u>67.797</u></u>

E. Toelichting op de staat van baten en lasten

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
BATEN		
Donatie Nationale Postcode Loterij	465.000	465.362
Doorbelaste kosten	167.526	171.457
Overige donaties en subsidies	40.000	15.000
Inkomsten uit dienstverlening	<u>25.382</u>	<u>21.350</u>
Totaal baten	<u><u>697.908</u></u>	<u><u>673.169</u></u>

Donatie Nationale Postcode Loterij Droomfonds

Questionmark is tot en met 2019 deels gefinancierd met een gift uit het Droomfonds van de Nationale Postcode Loterij. De laatste uitkering is op 10 september 2019 ontvangen.

Doorbelaste kosten

De personele kosten en licentiekosten worden doorbelast aan de deelneming QM intelligence B.V.

Overige donaties en subsidies

De post Overige donaties en subsidies bestaat uit een donatie van Geloof en Samenleving en de jaarlijkse Trusted Source subsidie.

Inkomsten uit dienstverlening

In 2019 is Questionmark een tweetal onderzoeken gestart, waarvan één in december 2019 is afgerond.

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
LASTEN		
<u>Personeel</u>		
Lonen en salarissen	215.442	277.280
Sociale lasten	37.755	47.808
Bijdrage aan te wenden voor pensioen	22.935	28.143
Overige personeelskosten	<u>30.576</u>	<u>8.683</u>
Totaal personeel	<u><u>306.708</u></u>	<u><u>361.914</u></u>
<i>Aantal personen in dienst ultimo boekjaar</i>	<i>2</i>	<i>5</i>
<i>Aantal fte ultimo boekjaar</i>	<i>0,8</i>	<i>4,0</i>
<i>Gemiddeld aantal fte</i>	<i>2,48</i>	<i>4,17</i>
<p>Door tegenvallende baten in het eerste halfjaar is in juli 2019 besloten om het aantal fte te verminderen. Onder de overige personeelskosten bevinden zich onder andere de reservering vakantiegeld- en dagen, vergoeding ziekengeld, verzekeringskosten, reiskosten, seminars en opleidingskosten.</p>		
<u>Afschrijvingen</u>		
Afschrijvingskosten bedrijfsinventaris	<u>245</u>	<u>967</u>
<u>Overige kosten</u>		
Finance & organisation	25.329	21.909
Marketing & communicatie	18.920	20.826
Operations & facilities	12.177	7.396
Consultancy & research	<u>10.603</u>	<u>8.727</u>
Totaal overige kosten	<u><u>67.029</u></u>	<u><u>58.858</u></u>

	Realisatie 2019	Realisatie 2018
	€	€
- Finance & organisation		
Te vorderen btw oninbaar	12.090	17.024
Advieskosten	8.528	0
Administratiekosten	2.948	1.628
Bank- en verzekeringskosten	1.763	1.870
Accountantskosten	<u>0</u>	<u>1.387</u>
Totaal finance & organisation	<u><u>25.329</u></u>	<u><u>21.909</u></u>
- Marketing & communicatie		
Marketing & communicatie (diversen)	15.450	18.105
Events	677	859
Campagnes	0	860
Overig	<u>2.793</u>	<u>1.002</u>
Totaal marketing & communicatie	<u><u>18.920</u></u>	<u><u>20.826</u></u>
- Operations & facilities		
Office equipment en software	5.391	1.584
Abonnementen en contributies	4.140	593
Huisvestingskosten	2.090	4.655
Representatie en overig	<u>556</u>	<u>564</u>
Totaal operations & facilities	<u><u>12.177</u></u>	<u><u>7.396</u></u>

Overige gegevens

Bijzondere gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan na de balansdatum van 31 december 2019.